

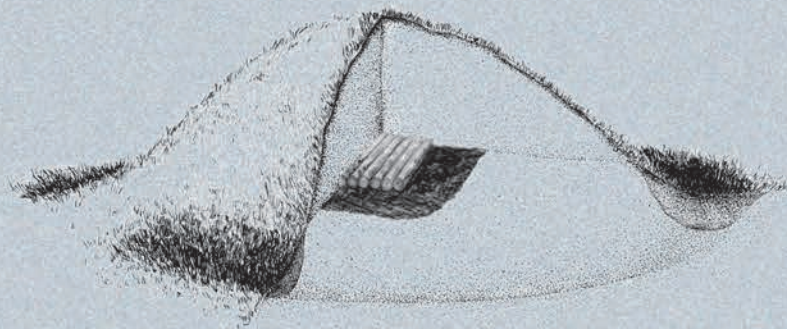
МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Выпуск 29

**Даследаванні пахавальных і пасяленчых
помнікаў эпохі сярэднявекі і Новага часу
на тэрыторыі Беларусі і суседніх краін**

**Studyng of funerary and settlement sites
of the Middle Ages and Modern Times
at the territory of Belarus and neighboring countries**

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут гісторыі

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Зборнік навуковых артыкулаў
Заснаваны ў 1957 годзе

Выпуск 29

**Даследаванні пахавальных і пасяленчых
помнікаў эпохі сярэднявекі і Новага часу
на тэрыторыі Беларусі і суседніх краін**

**Studyng of funerary and settlement sites
of the Middle Ages and Modern Times
at the territory of Belarus and neighboring countries**

Мінск
«Беларуская навука»
2018

У чарговым выданні Інстытута гісторыі НАН Беларусі прадстаўлены навуковыя артыкулы, прысвечаныя даследаванню пасяленчых і пахавальных помнікаў эпохі сярэднявекі і Новага часу на тэрыторыі Беларусі і суседніх краін, а таксама прымяненню розных метадаў даследавання археалагічных матэрыялаў і асобным вынікам палявых археалагічных работ 2015–2016 гг.

Зборнік навуковых артыкулаў разлічаны на археолагаў, гісторыкаў, краязнаўцаў, музейных работнікаў, настаўнікаў і ўсіх тых, хто любіць старажытную гісторыю, цікавіцца матэрыяльнай і духоўнай культурай нашых далёкіх продкаў.

У к л а д а л ь н і к і:

В. М. Ляўко, доктар гістарычных навук, прафесар;
В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Р э д а к ц ы й н а я к а л е г і я:

В. М. Ляўко, доктар гістарычных навук, прафесар (галоўны рэдактар);
В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (намеснік галоўнага рэдактара);
А. Г. Калечыц, доктар гістарычных навук, прафесар;
П. Ф. Лысенка, доктар гістарычных навук, прафесар;
І. А. Марзалюк, доктар гістарычных навук, прафесар;
А. М. Мядзведзеў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
С. А. Піваварчык, доктар гістарычных навук, дацэнт;
Г. В. Штыхаў, доктар гістарычных навук, прафесар;
В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (адказны сакратар);
А. В. Вайцяховіч, кандыдат гістарычных навук (намеснік адказнага сакратара);
С. Д. Дзярновіч (тэхнічны сакратар);
А. Ф. Касюк (тэхнічны сакратар)

Н а в у к о в ы р э д а к т а р

В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Р э ц е н з е н т ы:

доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Егарэйчанка,
доктар гістарычных навук С. П. Віцязь,
кандыдат гістарычных навук, дацэнт М. А. Плавінскі

Выданне падрыхтавана ў рамках выканання Дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2016–2020 гады «Эканоміка і гуманітарнае развіццё беларускага грамадства» (навуковы кіраўнік – член-карэспандэнт, доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Каваленя), падпраграмы № 1 «Гісторыя і культура» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук, дацэнт В. В. Даніловіч), задання 1.1.01. «Беларускія землі ў першабытную эпоху, сярэднявечча і ранні Новы час: археалагічныя помнікі, тэрыторыя, насельніцтва, эканоміка і культура» (навуковы кіраўнік – доктар гістарычных навук, прафесар В. М. Ляўко).

На вокладцы змешчана рэканструкцыя будовы насыпу кургана 10 могільніка
Пагошча Браслаўскага раёна Віцебскай вобласці. Канец X – пачатак XI ст.
Раскопкі М. А. Плавінскага. 2006 г. Малюнак М. І. Сцяпанавай

ЗМЕСТ

АРТЫКУЛЫ

Калечыц А. Г. Гістарыяграфічны агляд праблемы міграцыі і адаптацыі першабытнага насельніцтва на тэрыторыі Беларусі.....	5
Лакіза В. Л., Юрэцкі С. С. Аб змене ў інтэрпрэтацыі пахавальных комплексаў і асобных матэрыялаў паселішча Дакудава 5 (Лідскі раён, рака Нёман).....	12
Башков А. А. Археологическое наследие Берестья и Брестской крепости в рамках реставрационных и спасательных работ.....	19
Энговатова А. В., Васильева Е. Е., Бездудный В. Г. Комплексные геофизические исследования некрополя Московской духовной академии.....	27
Галынскі Р. Дз. Некропалі Быхава XVI–XVIII стст.	34
Жижиян С. Ф. Захоронения с жерновами на кладбище деревни Вьюн Быховского района Могилёвской области	37
Клімаў М. В. Да праблемы фіксацыі аднаго з элементаў пахавальнай абраднасці перыяду позняга сярэднявекі і Новага часу на Полаччыне	41
Кошман В. И., Емельянчик О. А. Кладбище бернардинского костёла и монастыря в городе Минске (основные результаты археологического и антропологического изучения).....	48
Плавінскі М. А., Сцяпанав М. І., Тарасевіч В. М. Рэканструкцыя жаночага пахавальнага набору ўпрыгажэнняў пачатку XI ст. насельніцтва Браслаўскага Паазер'я (на прыкладзе пахавання 2 кургана 7 могільніка Пагошча).....	59
Крывальцэвіч М. М. «Старыя» могілкі XIX – пачатку XX ст. у вёсцы Дзягільна Дзяржынскага раёна Мінскай вобласці: прыклад выратавання, археалагічнага даследавання і мемарыялізацыі	73
Гнера В. А. Проблемы и перспективы аэромониторинга курганных могильников (на примере памятников Малая Zubovщина и Норинцы).....	84
Ганецкая І. У. Пахаванні на дзядзінцы Глускага замка і іх інтэрпрэтацыя.....	90
Арцюховіч В. У. Аб праблеме ўзнiкнення і верхняй мяжы бытавання аднаго пахавальнага знака.....	100

МАТЭРЫЯЛЫ

Кулаков В. И. Внешние контакты эстиев в римское время (по данным погребальной керамики)	106
Кенько П. М. Поясная гарнитура с археологического комплекса Кордон	116
Линденков Д. Н. Погребальная керамика из могильника Курганье (по материалам раскопок В. В. Богомольникова)	123
Ляшкевич Э. А., Помазанов Н. Н. Курганный могильник Заречье в округе города Минска (по материалам раскопок 1928 г.)	138
Войтехович А. В. Курганный могильник Прилуки Минского района в системе сельских поселений верховьев реки Птичи.....	142
Бубенько Т. С. Стратиграфия и хронология слоя раскопа I селища 2 археологического комплекса Кордон у деревни Илово Шумилинского района Витебской области	154
Кошман В. И. Курганный могильник в деревне Студёнка Борисовского района Минской области: исторические сведения, локализация, материалы	165
Дук Д. У., Емяльянчык В. А., Коц А. Л. Могілкі на стрэлцы Ніжняга замка ў Полацку.....	171
Кунаш А. А. Папярэднія вынікі даследавання рэчаў асабістай набожнасці XIV–XVIII стст. з пахавальных помнікаў на тэрыторыі Беларусі.....	183
Яскович А. С. Элементы украшений женского погребального костюма (на примере курганного могильника Звезда Лепельского района Витебской области).....	191
Башков А. А. Древний Волчин в свете археологических исследований.....	200

**ПАЛЯВЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ
2015–2016 ГАДОЎ**

Гаршкоў А. Д. Крамянёвыя знаходкі з раскопак Старога Замка ў Гродна ў 2015 г.	204
Крывальцэвіч М. М. З археалагічных даследаванняў 2013 г. і 2015–2016 гг. у Гомельскім Палессі.....	207
Белявец В. Г., Сідаровіч В. М. Манета Канстанцыя II з паселішча Мерчыцы-2 на Загародзі.....	213
Іоў А. В., Шадыра В. І. Археалагічныя раскопкі курганнага могільніка каля вёскі Пасека Старадарожскага раёна Мінскай вобласці.....	218
Линденков Д. Н., Макушников О. А. Комплекс кургана № 190 Моховскага могільніка (по матэрыялам раскопак 2010 г.).....	222
Касюк А. Ф., Вяргей В. С., Шнеевайс Е., Бартроу Г., Шуман Ф. Археалагічныя даследаванні каля вёскі Снядзін Петрыкаўскага раёна Гомельскай вобласці ў 2015–2016 гг. (папярэдняе паведамленне)...	231
Бубенько Т. С., Подгурский П. Н. Результаты разведочных работ на археологическом комплексе у деревни Мяклово Витебского района	236
Курловіч П. С., Памазанаў М. М., Макоўская В. А., Лепашыньскі К. А. Курган (?) каля вёскі Ілава Шумілінскага раёна Віцебскай вобласці (паводле археалагічных і антрапалагічных даследаванняў 2016 г.).....	242
Клімаў М. В. Археалагічныя раскопкі паселішчаў Слудашы-1 і Гарадзішча-1 на тэрыторыі Паўночнай Беларусі ў 2015 г.	255
Колединский Л. В., Почобут Н. А., Родин В. Е. Слуцк: итоги спасательных исследований 2016 г.	266
Кошман В. І., Касюк А. Ф. Археалагічныя разведкі ў зоне рэканструкцыі аўтамабільнай дарогі М-10 на ўчастках км 0 – км 15,541 і км 109,0 – км 195,15.....	271
Магалінскі І. У., Торшын Я. М., Зыкаў П. Л. Папярэдняе вынікі археалагічных даследаванняў на тэрыторыі Спаса-Еўфрасіннеўскага манастыра ў 2016 г.	277
Велент-Шчэрбач С. С. Барава 5 – новая стаянка эпохі неаліту і бронзавага веку ў басейне ракі Нёман (вынікі даследаванняў 2014–2016 гг.).....	281

ПЕРСАНАЛІ

Исследовательница Белорусского Подвинья и Поднепровья (К 70-летию Ольги Николаевны Левко).....	288
Даследчык Паўночнай Беларусі (Да 70-годдзя Вадзіма Іосіфавіча Шадыры)	290
Исследователь средневековых древностей Белорусского Полесья (К 60-летию юбилею Олега Вильгельмовича Иова)	292
Даследчык помнікаў каменнага і бронзавага вякоў Беларускага Палесся і Падняпроўя (Да 60-годдзя Мікалая Мікалаевіча Крывальцэвіча).....	293
Прынятыя скарачэнні	295

Навуковае выданне

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ
MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Зборнік навуковых артыкулаў

Выпуск 29

**Даследаванні пахавальных і пасяленчых
помнікаў эпохі сярэднявекі і Новага часу
на тэрыторыі Беларусі і суседніх краін**

**Studying of funerary and settlement sites
of the Middle Ages and Modern Times at the territory
of Belarus and neighboring countries**

Рэдактар *Н. Т. Гаўрыленка*

Мастацкі рэдактар *Д. А. Комлеў*

Тэхнічны рэдактар *В. А. Тоўстая*

Камп'ютарная вёрстка *Н. І. Каіуба*

Падпісана да друку 12.06.2018. Фармат 60 × 84¹/₈. Папера афсетная. Друк лічбавы.
Ум. друк. арк. 34,41. Ул.-выд. арк. 32,7. Тыраж 120 экз. Заказ 118.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецкі дом «Беларуская навука».
Пасведчанні аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў
№ 1/18 ад 02.08.2013, № 2/196 ад 05.04.2017. Вул. Ф. Скарыны, 40, 220141, г. Мінск.